

Elva skäl att stoppa solcellsparken i Smedmossen

1

2

3

Nio skäl att stoppa solcellsparken i Smedmossen

1. Bakgrund	4
2. Kommunalrådet Anders Johansson (c) handlande och ansvar	5
3. Med anledning av miljöskäl	6
3.1 Fladdermöss och SLU:s artdatabank.....	6
3.2 Fridlysta arter enligt Naturvårdsverket	6
3.3 Förlust av kolsänka	7
3.4 Vattenhållande områden	8
4. Med anledning av bolaget bakom projektet.....	9
5. Med anledning av skogspolitiska skäl	9
6. Med anledning av nätstabiliteten	10
6.1 Det tekniska problemet	10
6.2 Erfarenheter från Spanien.....	10
6.3 Prissättning av solenergi	10
7. Med anledning av trafik-skäl	11
8. Med anledning av risker med kinesisk teknik.....	11
8.1 Huawei och ZTE.....	11
8.2 Vindkraft.....	11
8.3 Nexperia	12
8.4 Batteriteknik.....	12
8.5 Solcellsparker	12
9. Med anledning av livscykelsskäl.....	13
10. Med anledning av återvinningsproblematiken	14
10.1 Teknisk livslängd kontra ekonomisk livslängd	14
10.2 Riksrevisionens rapport	14
10.3 Återvinningsbranschen drivs av privata aktörer	15
10.4 Återvinningskuld.....	15
11. Med anledning av kulturmiljöskäl.....	16
11.1 Förekomst av fornfynd i området	16
11.2 Kulturminnesvårdsprogram för Mönsterås kommun	16

11.3	Arvet efter konstnären Bengt Johansson	17
12.	Med anledning av behovet av rekreationsområden	17
13.	Med anledning av allemansrätten	18
14.	Bilaga 1: Lycksökare, bondfångeri och kommunalt risktagande	20
14.1	Häxpark 1.0 i Mönsterås kommun 2012	20
14.2	Kils kommun i Värmland 2005	20
14.3	Fanerdun satsar på Kalmar 2008	21
14.4	Bodens kommun investerar i ett Stegra-projekt 2025	22
14.5	Nybro kommun och Nordbex AB 2024	23
14.6	Kiruna -badhus 2025	24
14.7	Häxpark 2.0 i Mönsterås kommun 2025?	24
14.8	Den röda tråden	24
15.	Bilaga 2: Risker i Mönsterås kommuns hantering av denna fråga	25
15.1	Avsaknaden av Miljöpartistisk representation	25
15.2	Centerpartiets inflytande i Mönsterås fullmäktige	25
15.3	Destruktivt kluster Centerpartiet – skogsägare – LRF – södra skogsägarna	25
15.4	Juridisk kompetens i Mönsterås kommun	26
15.5	Kompetens i analys av risker	27

1. Bakgrund

Novar Sweden AB, ett litet nybildat aktiebolag med 25 000 kronor i aktiekapital och utan anställda vill skövla 133 hektar skog, motsvarande 190 fotbollsplaner och sätta upp 105 000 solceller på Smedmossen.

Novar Sweden AB skriver på sin hemsida:

”Varför denna solpark?

Novar utvecklar solparken i Mönsterås kommun på grund av platsens goda förutsättningar för storskalig solenergiproduktion. Området har låg skuggpåverkan, god solinstrålning och erbjuder utrymme för en effektiv placering av solpaneler. Genom att även inkludera batterilagring i planeringen skapas möjlighet att lagra den lokalt producerade elen och leverera den när behovet är som störst.

Platsen

Solparken planeras i ett område cirka 3 km sydväst om Mönsterås tätort och 1,6 km nordväst om Timmernabben. Närliggande byar är Ramsås i söder och Nyebo i väst. Novar har tagit hänsyn till områdets naturvärden: delar som omfattas av naturvårdsplan har uteslutits och en faunapassage har sparats i östra delen. Skuggkorridorer på 25–50 meter planeras längs de södra, västra och sydöstra gränserna för att säkra god solinstrålning till panelerna.”

Som aktör i solcellsbranschen ser de enbart fördelar med sin affärsidé. Dock ger en helhetsbild en helt annan bild vilket denna skrift tydliggör.

”Om ditt enda verktyg är en hammare kommer du att se varje problem som en spik.”

Abraham Maslow, amerikansk psykolog

2. Kommunalrådet Anders Johansson (c) handlande och ansvar

Enligt uppgift var kommunalrådet Anders Johansson, centerpartiet, närvarande vid det samrådsmöte som hållits enligt miljöbalkens (12 kap. 6 §). Om Anders Johansson var där som privatperson, kommunalråd, medlem i LRF, skogsägare eller som kund till Södra skogsägarna är oklart. Huruvida han kan hålla isär sina roller är oklart. Se vidare avsnitt 15.2 och 15.3.

Enligt samma källa hävdade Anders Johansson att Mönsterås inte har något att säga till om. Detta är dock en sanning med modifikation. Mönsterås kommuns inställning i denna fråga är mycket viktig för Länsstyrelsen i Kalmar vid tillståndsprövningen. Dessutom torde bygglov krävas när skogsmark motsvarande 190 fotbollsplaner ska kalhuggas och 105 000 solceller ska sättas upp.

Centerpartisten Anders Johansson kommer inte att sätta sig på tvären. Ej heller skogsägaren Anders Johansson. Att LRF-medlemmen Anders Johansson skulle lägga två strån i kors för att stoppa detta projekt är osannolikt, liksom Södra-leverantören Anders Johansson.

Men som folkvald och representant för befolkningen i kommunen borde vi räkna med att Anders Johansson skulle stå upp och försvara alla de aspekter som nämns i denna skrift.

Två citat att ha i åtanke:

”Pengar luktar inte”

Vespasianus (69–79 e.Kr.), romersk kejsare.

”Politik – kamrater – det är att vilja något.

Socialdemokratisk politik är att vilja förändringen därför att förändringen ger löften om förbättring, näring åt fantasi och handlingskraft, stimulans åt drömmar och visioner”

Olof Palme (1927-1986), svensk statsminister.

Jämför Anders Johansson med Olof Palme. Om man inte vill någonting ska man inte vara politiker.

3. Med anledning av miljöskäl

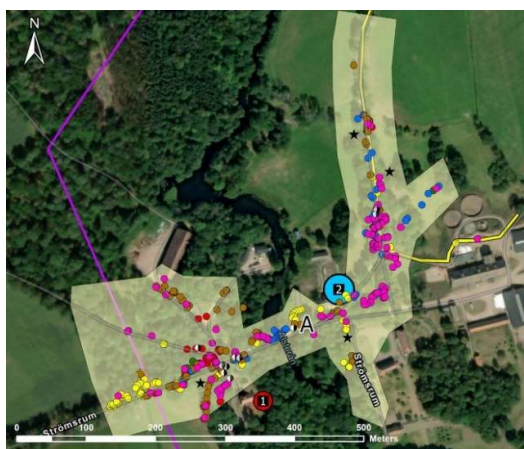
3.1 Fladdermöss och SLU:s artdatabank

Att de 133 hektar skog som nu riskerar att avverkas inkluderar ett rikt djurliv torde få förneka.

Fladdermöss är ett exempel på en djurart som finns i trakten och som är fridlysta.

Miljökonsulten Calluna AB fick 2024 i uppdrag att inventera förekomsten av fladdermöss vid Strömsrum, inte långt från den plats där solcellsparken planeras.

En illustration från rapporten¹:

Ytterligare information kan hämtas i SLU:s artdatabank.

3.2 Fridlysta arter enligt Naturvårdsverket

Uppgifter från Naturvårdsverket²

"De fridlysta arterna är:

- 43 orkidéarter (alla Sveriges orkidéarter)
- 232 andra blomväxtarter (kärleväxtarter)
- 12 mossarter
- 8 lavararter
- 5 svamparter
- 1 algart

¹ Titel: Biogeografisk uppföljning av fladdermöss – Strömsrum, Kalmar län, 2024

² <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/arter-och-artskydd/fridlysta-arter/>

- 250 fågelarter (alla Sveriges fågelarter)
- 27 däggdjursarter
- 7 kräldjursarter (alla Sveriges kräldjursarter)
- 13 groddjursarter (alla Sveriges groddjursarter)
- 31 arter av ryggradslösa djur”

Detta måste undersökas innan Mönsterås kommun beviljar bygglov.

3.3 Förlust av kolsänka

En kolsänka är en reservoar som tar upp mer koldioxid från atmosfären än vad den släpper ut, vilket hjälper till att minska mängden växthusgaser. Stora naturliga kolsänkor inkluderar skogar och hav, där växter och plankton binder kol genom fotosyntesen.

Naturskyddsföreningen skriver på sin hemsida³:

”10 saker du behöver veta om kalhyggen

Ett kalhygge är ett skogsområde där i princip alla träd har avverkats. Men hur vanligt är det med kalhyggen i Sverige? Hur påverkar kalhyggen klimatet? Hur kan kalhyggen ha en negativ påverkan på fiskar? Här hittar du 10 saker du behöver veta om kalhyggen”

Punkt nr 4:

”4. Kalhyggen orsakar koldioxidutsläpp

*För att stoppa klimatförändringarna är det bråttom att minska mängden koldioxid i atmosfären. Växande träd bidrar eftersom de tar upp koldioxid genom fotosyntesen. Koldioxid kan också lagras i marken, och mycket av det kol som finns i de svenska skogarna finns just i marken. Samtidigt avger även marken koldioxid när organiskt material bryts ned. **På ett kalhygge ökar nedbrytningen och därmed koldioxidutsläppen från marken, samtidigt som trädens upptag av koldioxid upphör när träden avverkas.** Under de första 10–12 åren sker stora utsläpp av koldioxid på grund av nedbrytning av döda rötter, stubbar och övriga avverkningsrester, bland annat på grund av ett varmare mikroklimat. Det dröjer ofta mer än 20 år innan den växande skogen åter har bundit lika mycket kol som har släppts ut. Den här förlusten innebär att ett skogslandskap som bedrivs med trakthyggesbruket även i snitt lagrar mindre kol i marken.”*

Med tanke på att det i solcellsparken i Smedmossen inte kommer att planteras några nya träd så förloras trädens koldioxidupptag för alltid.

³ <https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/10-saker-du-behoover-veta-om-kalhyggen/>

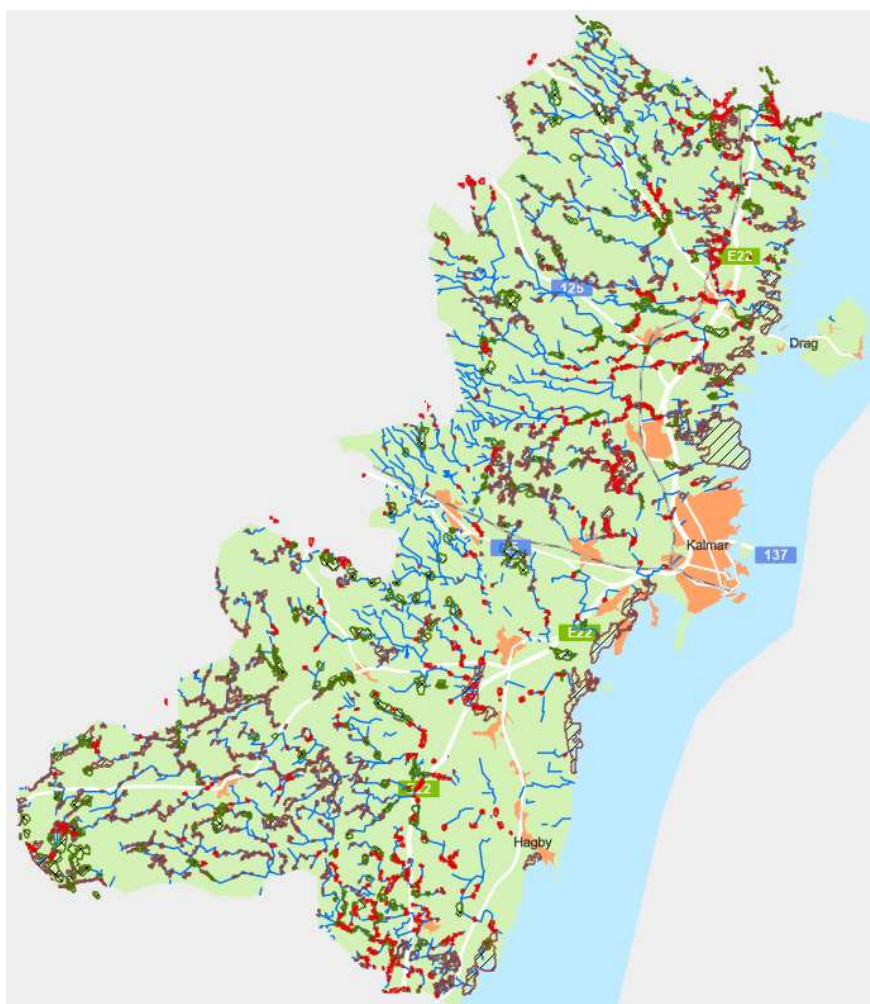
3.4 Vattenhållande områden

Från Kalmar kommuns hemsida:

"Vatten är något av det viktigaste vi har och därför måste vi vara rädda om det. Med ändringar i klimatet kan perioder av värme och torka, men även häftiga skyfall och mycket regn bli vanligare än idag. Men det finns sätt att förbereda sig så att vi är bättre rustade.

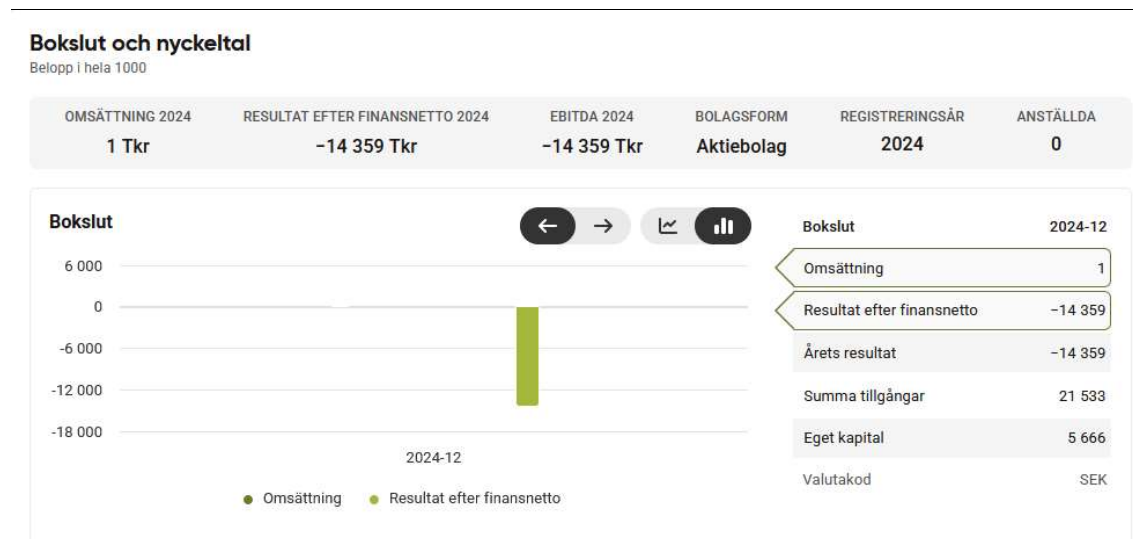
Genom att skapa vattenhållande miljöer, som våtmarker, dammar och översvämningsytor, kan vi återställa och öka landskapets förmåga att hålla kvar vatten och därmed klara både torka och kraftiga regn bättre. På så vis stödjer vi också de ekosystemtjänster som vi är beroende av så som vattenrening, biologisk mångfald och vatten till vår viktiga livsmedelsproduktion."

Kartan ser ut så här:

En relevant fråga: Vad kommer avverkningen av skog motsvarande 190 fotbollsplaner att innebära för Mönsterås kommun?

4. Med anledning av bolaget bakom projektet

Enligt allabolag.se bildades Novar Sweden AB i fjol, har ett aktiekapital på 25 000 kronor och har inga anställda. Dessa fakta rimmar illa med den investering som företaget har för avsikt att genomföra.

5. Med anledning av skogspolitiska skäl

I avsnitt 15.2 redovisas Centerpartiets inflytande i Mönsterås kommun. Som framgår där är partiet en representant för skogsägarna och arbetar för att dessa själva ska få bestämma över sin skog.

Som kontrast till denna syn på svensk skogsnäring rekommenderas läsning av Maciej Zarembas bok *Skogen vi ärvde*.

Det borde vara obligatorisk läsning för alla politiker och tjänstemän som kommer i kontakt med Novar Sweden AB:s projekt i Smedmossen.

På sidan 33 citeras miljöbalken, 3 kap 6 par:

”6 § Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas..”

Med detta ges bilden av att saken är klar. Rubriken till kapitlet är dock *Lagen är en rökridå*.

Boken finns som ljudbok och att låna på bibliotek. Läs den!

6. Med anledning av nätstabiliteten

6.1 Det tekniska problemet

Den 28 april 2025 drabbades 50 miljoner människor Spanien och Portugal av strömavbrott i upp till tio timmar. Vid tillfället lär 70% av energin ha kommit från solceller och vindkraft. Detta är en teknik som inte går att reglera varvid kraftiga förändringar i tillförd energi inte kan uteslutas.

Från timbro.se:

”Just innan kollapsen hade Spanien tillförsel av el till runt 60 procent från solceller, tio procent vardera från vind- och kärnkraft, och något under tio procent från fossil förbränning. Red Eléctrica har kommunicerat att förloppet startade med att produktionen från två separata anläggningar försvann inom loppet av mindre än två sekunder. Man klarade kortvarigt att parera det första frånfallet men när det andra kom så kort därefter beseglades nätets öde.

*Driftchefen vid Red Eléctrica, Eduardo Prieta, sade i en intervju att **det är mycket sannolikt att förlust av solkraft satte igång den kedja av händelser som ledde till kollapsen**. Trots detta gick ett antal experter och EU-företrädare snabbt ut och förnekade att förnybar energi hade med saken att göra, samt uppmanade till att inte spekulera i orsakerna.”*

En tysk sajt varnade igår för att det ”under de senaste veckorna har kraftiga fluktuationer återkommit” samt att ”energiexperter ser den växande inmatningen från sol- och vindkraft som den främsta orsaken till nätinstabilitet”.

Ansaret för nätstabilitet vilar på samtliga aktörer i branschen. Således har Ålems Energi AB, liksom dess ägare, Mönsterås kommun, ansvar för att en eventuellt framtida solcellsanläggning inte stör elförsörjningen lokalt, regionalt eller nationellt.

6.2 Erfarenheter från Spanien

Det vore förkastligt om Mönsterås kommun eller Ålem Energi AB gör några som helst investeringar relaterade till Novar Sweden AB:s planer innan det har bringats klarhet i om och hur solceller har orsakat strömavbrottet i Spanien,

6.3 Prissättning av solenergi

Det torde inte vara en djärv gissning att en erfarenhet från Spanien kommer att vara behovet av att centralt kunna stänga av solcellsparker för att stabilisera elnätet.

I så fall kommer affärsidén och därmed lönsamheten att få helt andra förutsättningar.

Det förutsättes att Mönsterås kommun och Ålem Energi AB inte gör några som helst investeringar relaterade till Novar Sweden AB:s planer innan denna fråga är utredd.

7. Med anledning av trafik-skäl

I december 2023 rapporterar tidning Barometern följande⁴.

”Farlig korsning sätter käppar i hjulet för restaurang i Torsrum

Familjen Edman vill öppna restaurang i det gamla tingshuset i Torsrum. De har dock stött på patrull då en farlig korsning vid E22 satt käppar i hjulet för deras verksamhet.”

Då handlade en mindre restaurang. Nu är alltså en större industrianläggning på gång vilket torde utgöra ett större problem.

8. Med anledning av risker med kinesisk teknik

Det finns en misstänksamhet i Europa mot kinesisk teknik och det har fattats ett antal beslut för att utesluta och/eller begränsa användandet av kinesisk teknik i kritisk infrastruktur. Här nedan är några exempel.

8.1 Huawei och ZTE

I juni 2023 blockerade Sverige företagen Huawei och ZTE från att leverera 5G-teknik med anledning av säkerhetshot.

8.2 Vindkraft

I mars 2025 kunde en läsa följande på nätet⁵:

”Politiker från tyska partierna CDU, SPD och De Gröna har reagerat på planerna att använda kinesiska vindkraftverk i en ny havsbaserad vindkraftspark utanför Tysklands kust. Kritiken grundar sig på en rapport från den tyska försvarstankesmedjan German Institute for Defence and Strategic Studies (Gids), som varnar för risker kopplade till kinesisk teknik.

⁴ <https://www.barometern.se/monsteras/farlig-korsning-satter-kappar-i-hjulet-for-restaurang-i-torsrum/>

⁵ <https://www.vindkraftsnyheter.se/20250303/8599/tyska-politiker-vill-stoppa-kinesiska-vindkraftverk-i-nordsjon>

Enligt rapporten finns allvarliga säkerhetsrisker som politisk påverkan, spionage genom sensorer och tillgång till kritisk infrastruktur. Gids rekommenderar att kinesiska vindkraftverk inte används i projektet.”

8.3 Nexperia

Den 13 oktober 2025 rapporterades följande⁶:

”Den nederländska regeringen har tagit kontroll över Nexperia som ägs av kinesiska Wingtech sedan 2019. Motivet är att hindra tekniköverföring som i förlängningen kan leda till att Europa förlorar tillgången till den.”

8.4 Batteriteknik

Från sajten Inside China / Business⁷

”... Kina har monopol på de flesta av de viktiga försörjningskedjorna för de viktigaste teknikerna som kommer att driva resten av seklet. Och dessa monopol går långt utöver gruvorna, och raffinaderier, och logistiken för att flytta allt runt, och sedan i ansökan till färdiga produkter inom Kinas tillverkningssektorer...

... Men lika viktigt, om inte mycket mer, är Kinas fokus på att visa ut miljontals toppforskare och forskare, för att se till att alla dessa industrier stannar här. Detta är från New York Times, som undersökte Kinas dominans i batterier. Kinas universitetssystem har 50 program som fokuserar på batteriteknik och batterimetallurgi, på forskarnivå. I USA är det svårt att hitta en enda professor som specialiserat sig på batterier. Som ett resultat har amerikanska studenter som vill studera batterier i inte någonstans att gå.

New York Times profilerade en av de 50 kinesiska skolorna, Central South University i Changsha. Changsha är huvudstad i Hunanprovinsen, och det är där Kina har grupperat sin kemiska industri. Detta är från en avdelning på ett universitet, och en professor där inrättade ett batteriforskningsföretag bredvid som anställde 100 akademiker och 200 assistenter, och det partnerskapet mellan universitetet och industrin möjliggör nya kemier och batteridesigner dygnet runt, året runt.”

8.5 Solcellsparker

Folkrepubliken Kina lär ha en marknadsandel på omkring 90% av såväl solceller som batteriteknik med tillhörande styrteknik. I fjol varnade forskaren Henrik Wachtmeister för

⁶ <https://etn.se/index.php/nyheter/72513-nederlanderna-tar-kontroll-over-nexperia.html>

⁷ <https://kdwalmsley.substack.com/p/why-chinas-monopolies-on-batteries>

riskerna för kinesiskt inflytande över den europeiska vindkraftsindustrin och den svenska energiförsörjningen.

– *Solceller är det tydligaste exemplet där vi hade en europeisk industri som i princip helt konkurrerats ut av Kina. Liknande trender syns inom elbilar och batterier, säger Henrik Wachtmeister, forskare inom globala energisystem vid Uppsala universitet i en intervju i DN.*

Den 14 oktober 2025 rapporterade sajten Blackout News följande⁸:

Det tyska företaget Solarnative upphör med sin verksamhet permanent – slutet på en vision:

”Det insolventa företaget Solarnative, känt för sina mikroväxelriktare, lyckades trots intensiva ansträngningar inte hitta en investerare. Detta gällde både inom solcellsindustrin och utanför.

...Trots intensiva ansträngningar kunde ingen lösning hittas för att upprätthålla Solarnatives verksamhet. I företagets officiella uttalande uppgavs att situationen på solcellsmarknaden ”för närvarande tyvärr är katastrofal” och har fortsatt att försämrats. Detta har påverkat inte bara själva branschen utan även potentiella investerare. Företag inom solcellsindustrin har satts under press, medan investerare utanför branschen inte har visat något intresse för solcellsindustrin. Tillverkning i Europa är också oattraktiv för de flesta investerare.”

Det torde således inte vara någon djärv gissning att Novar Sweden AB:s solceller och batterier är tänkta att köpas från Kina. Detta torde vara en riskfylld strategi som kan spoliera hela affärsidén.

9. Med anledning av livscykel-skäl

Investeringar får inte enbart bedömas ur ett kortsiktigt perspektiv utan måste inkludera hela livslängden, dvs tillverkning, transporter, installation, drift, avveckling och destruktions.

Livslängden för en solcell uppges på vissa ställen var över 25 år. Detta är dock en teoretisk siffra. Den tekniska prestandan hos en solcell torde successivt avta samtidigt som underhållskostnaderna ökar.

Solceller påverkas av temperatur, luftfuktighet, bestrålning och mekaniska skador. Detta ger upphov till korrosion, missfärgning, delaminering och sprickor. Brister som kan uppstå redan efter två år.

Sannolikheten att en anläggningsägare ger garantier om tekniskt underhåll under 25 år torde vara utesluten.

Till detta kommer frågan om tillgång till reservdelar och kompetens ur ett längre perspektiv. Dessutom tillkommer frågan om lönsamheten att vidmakthålla äldre teknik. Detta är förvisso

⁸ <https://blackout-news.de/aktuelles/solarnative-stellt-betrieb-endgueltig-ein-ende-einer-vision/>

en problematik som faller på anläggningsägaren, men det har bäring på det kommunala ansvaret. En dag måste anläggningen demonteras och destrueras.

Trots att det sannolikt kommer att vara kinesiska tillverkare av solcellssystemen ligger producentansvaret enligt WEEE-direktivet på den som säljer solceller på den europeiska marknaden.

Det innebär att den som säljer solceller på den europeiska marknaden är ansvarig för att de tas om hand på ett miljörätt sätt efter användning, och att insamling och återvinning säkerställs. Producenten är skyldig att täcka kostnaderna för detta.

Sannolikheten för att företag som eventuellt i närtid levererar solcellssystemen till Smedmossen i kommer att existera när det blir dags att avveckla anläggningen är ytterst tveksamt. Resultatet torde därmed kunna bli att problemet hamnar i knät på Mönsterås kommun.

10. Med anledning av återvinningsproblematiken

10.1 Teknisk livslängd kontra ekonomisk livslängd

10.2 Riksrevisionens rapport

Riksrevisionen har granskat hanteringen av uttjänta solcellspaneler och vindturbinblad framöver i rapporten RiR 2023:11.⁹

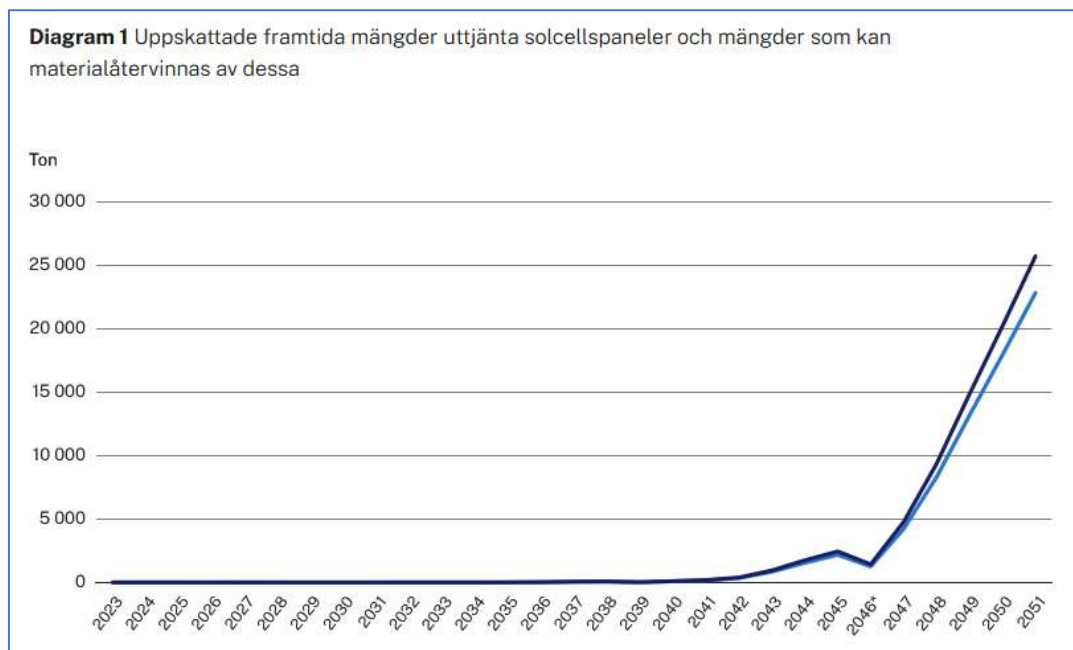
”Det kommer att uppstå stora mängder uttjänta solcellspaneler och vindturbinblad framöver. De behöver hanteras så att de återanvänds eller materialåtervinns i så stor utsträckning som möjligt. Riksrevisionen har granskat om staten ser till att uttjänta solcellspaneler och vindturbinblad hanteras effektivt. Granskningen har omfattat regeringens, Naturvårdsverkets och Statens energimyndighets (Energimyndighetens) insatser för att utforma styrmedel och ta fram underlag för detta.

Den övergripande slutsatsen är att staten inte har sett till att uttjänta solcellspaneler och vindturbinblad kan hanteras effektivt så att återanvändning och materialåtervinning av dessa främjas i första hand, i enlighet med avfallshierarkins prioriteringar.”

Understrykningen är min.

⁹ <https://www.riksrevisionen.se/granskningar/granskningsrapporter/2023/uttjanta-solcellspaneler-och-vindturbinblad---statens-insatser-for-en-effektiv-hantering.html>

Ur rapporten:

Kommentar: Trenden torde vara rimlig men bygger på solcellernas uppskattade tekniska livslängd. Dock torde solcellerna skrotas när den ekonomiska livslängden har uppnåtts. Se ovan under avsnitt 9. Detta innebär att kulmen sannolikt kommer att inträffa betydligt tidigare vilket måste ingå i Mönsterås planering.

10.3 Återvinningsbranschen drivs av privata aktörer

Återvinning av solceller hanteras enligt en uppsats 2021 av Mälardalens Högskola av två privata företag; El-Kretsen AB och Recipo AB. Detta innebär alltså att dessa två företag drivs med vinstintresse. Investeringar ska därmed ha en tydlig payoff-tid. Strategiska investeringar i en bransch i stark utveckling är definitivt riskfyllt. Detta innebär att det inte finns garantier för att någon tar hand om skrotade solceller. Resultatet kan bli att Mönsterås kommun blir sittande med 105 000 solceller som ingen vill ta hand om.

Tilläggas kan att arbetet med att återvinnas delar av solcellerna bedrivs manuellt vilket inte kommer att vara hållbart i framtiden när mängden skrotade solceller exploderar.

10.4 Återvinningskostnad

Antag att det finns en sund affärsidé så länge solcellerna fungerar och prisbilden är attraktiv. Men vad händer när den ekonomiska livslängden är passerad? Hur många tror att företagen bakom projektet kommer att ta sitt miljöansvar och hantera och bekosta återvinningen?

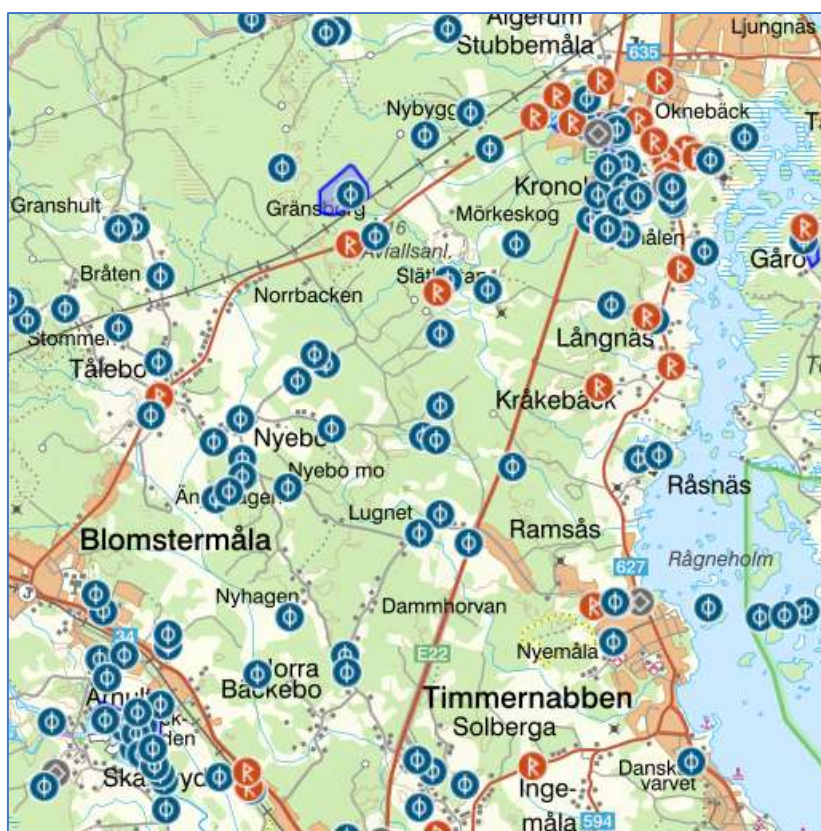
Min gissning är att de sätter bolagen i konkurs och låter Mönsterås kommun ta hand om saneringen.

11. Med anledning av kulturmiljöskäl

11.1 Förekomst av fornfynd i området

Det är av betydelse att ha kännedom om kända fornfynd i omgivningen. Det är alltså här som företaget Novar Sweden AB vill röja 133 hektar skog motsvarande 190 fotbollsplaner.

Från Riksantikvarieämbetets hemsida om Fornsök¹⁰:

11.2 Kulturminnesvårdsprogram för Mönsterås kommun

2003 gav Mönsterås kommun ut boken Kulturminnesvårdsprogram för Mönsterås kommun¹¹.

¹⁰ <https://app.raa.se/open/fornsok/>

¹¹ <https://www.monsteras.se/app/uploads/2024/07/Kulturminnesvardsprogram-for-Monsteras-kommun-av-Gunnar-Svensson.pdf>

Ur före kommunalrådet Roland Åkessons (c) förord:

Hänsynen till bygdens historia är viktigt när kommunen, företag och enskilda personer ska fatta beslut som får bestående inverkan på framtiden. Detta tillhör också ett av de miljö kvalitetsmål som både Riksdagen och Kalmar län fastställt: "Det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap med särskilda värden värnas och utvecklas".

Byarna Tålebo och Nyebo är omnämnda i boken just därför att de har ett stort kulturhistoriskt värde.

Notera Roland Åkessons ordval: "...Det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet..."

Det är nu upp till fullmäktige att stå upp och försvara dessa värden!

11.3 Arvet efter konstnären Bengt Johansson

Bengt Johansson, bygdens hyllade konstnär, gick bort i somras, 91 år gammal.

Bengt Johansson var känd för sitt starka engagemang för bygden och vi kan idag tacka honom för den insats som han gjorde för att bevara bygdens kulturvärden.

Det är nu ödets ironi att Mönsterås kommun står inför hotet att 133 hektar skog ska avverkas i närområdet.

12. Med anledning av behovet av rekreationsområden

Rekreationsområden är viktiga för den fysiska och psykiska hälsan genom att erbjuda platser för avkoppling och motion, samt främja sociala möten. De bidrar även till ökad biologisk

mångfald och kan fungera som en beredskapsresurs för samhället. Att ha tillgång till och kunna vistas i grönområden är avgörande för människors välbefinnande.

Hälsofördelar

- **Minskad stress och bättre sinnesstämning:** Vistelse i naturen kan minska stress, förbättra sinnesstämningen och öka motståndskraften mot exempelvis depression.
- **Fysisk aktivitet:** Områdena uppmuntrar till fysisk aktivitet som promenader, sport och lek, vilket förbättrar den fysiska hälsan.
- **Rehabilitering:** Naturliga miljöer kan underlätta rehabiliteringsprocessen.

Sociala och ekologiska fördelar

- **Sociala mötesplatser:**

Rekreationsområden skapar möjligheter för människor att träffas, umgås och stärka den sociala gemenskapen.

- **Ökad biologisk mångfald:**

Grönområden bidrar till en ökad biologisk mångfald och kan stärka ekosystemen.

Samhällsbetydelse

- **Krisberedskap:**

Under tider av kris, som pandemier, har rekreationsområden visat sig vara en viktig resurs för både folkhälsa och social gemenskap.

- **Urban planering:**

Närhet till grönområden i städer är viktigt för livskvaliteten, och många rekommendationer (från bland annat WHO) betonar värdet av detta, särskilt för en allt mer urban befolkning, Boverket.

Enligt kommunalrådet Anders Johansson (c) är detta något som Mönsterås kommun kan styra över.

13. Med anledning av allemansrätten

Om 105 000 solceller installeras till ett värde av ett antal hundra miljoner kommer detta område med all säkerhet att hägnas in med staket, taggtråd och larm. Därmed blir tillgången till 133 hektar otillgängligt för allmänheten. Det som en gång var en tillgång till rekreation blir ett minne blott.

Konsultbolaget Afry AB har i ett samrådsunderlag omfattande Värnanäs solpark skrivit följande:

"Solparken är en högspänningsanläggning samt innehåller stöldbegärliga komponenter vilket medför krav på inhägnad från bl.a. försäkringsbolag. Runt anläggningen uppförs därför stängsel med en höjd på max 2,5 m för att reducera risken för stöld, skadegörelse samt ur säkerhetssynpunkt för att hindra människor och storvilt från att beträda området. Vid krav från bland annat investerare eller försäkringsbolag kan det bli aktuellt att uppföra industristängsel med mindre maskstorlek och med överklättringsskydd."

Afry skriver i samma samrådsunderlag:

"Slutgiltig utformning av solparken inom verksamhetsområdet sker vid i ett senare tillfälle vid detaljprojektering, strax innan upphandling och byggnation, för att möjliggöra val av bästa möjliga teknik i en bransch där utvecklingen går snabbt framåt. Solpanelerna har på de senaste två åren ökat i storlek med cirka 20 procent och liknande teknikutveckling kan antas fram till planerad byggstart. Solcellspanelernas totalhöjd (panel och montageställning) från marknivå till högsta punkt bedöms därmed uppgå till 4 meter för en solpark med "fast system" och 5 - 6 meter för en solpark med "tracker-system."

Notera de diffusa formuleringarna. Det är alltså ingen diskret anläggning som planeras för Smedmossen.

Dagens Nyheter i november 2023:

"Allemansrätten hotas: "Det pågår en konstant smygprivatisering av naturen"

Allemansrätten är en rättighet vi tar för given – naturen är allas. Men nu är rätten hotad från olika håll, och det kan krävas en ansträngning för att behålla den.

DN åkte till Fagersta för att prova på ett liv där det är förbjudet att röra sig på privatägd mark..."

14. Bilaga 1: Lycksökare, bondfångeri och kommunalt risktagande

Här nedan visas några exempel på när kommuner själva eller av externa entreprenörer utlovas enorma investeringar. Då tycks eftertänksamhet och risktänk glömmas bort.

14.1 Häxpark 1.0 i Mönsterås kommun 2012

I oktober 2012 rapporterade SVT Småland följande:

”En holländsk deckarförfattare och företagare vid namn Ton Theunis ska satsa 500 miljoner kronor på en upplevelsepark i anslutning till E22:an strax söder om Mönsterås.

Häxor och troll ska enligt Ton Theunis locka en miljon besökare om året till parken som ska stå klar 2014. Såväl regionförbundet i Kalmar som Mönsterås kommun ser mycket positivt på projektet.

– Från kommunens sida ska vi fortsätta att göra allt vad vi kan för att skapa goda förutsättningar för etableringen, säger kommunalrådet Roland Åkesson (C).

Under tisdagen har ett avtal om att ta över marken skrivits, men det saknas fortfarande finansiärer.

– Men vi ska själva ta risken. Vi vill inte att Mönsterås kommun eller Kalmar kommun ska betala. När man är entreprenör måste man ta risken själv, säger Ton Theunis.”

Vi vet alla hur det gick.

14.2 Kils kommun i Värmland 2005

I november 2005 rapporterade Svenska Dagbladet följande¹²:

”Kommunen och företagarföreningen i värmländska Kil, en ort med knappt 12 000 invånare, vill bygga ett hotell med ett tropiskt upplevelsecentrum för 1 miljard kronor.

Företagarna Kilsam och Kils Kommun har dragit upp vidlyftiga planer på ett storhotell på orten.

Med 1000 sängplatser, äventyrsbad, sandstrand, lagun, tropisk regnskog, hajar och pingviner räknar Kil med att locka 1,2 miljoner besökare till de värmländska skogarna.

– Här kan solen alltid skina. Klart vi får hit folk, säger Inge Stüffe, ordförande i företagarföreningen till SVT:s Värmlandsnytt.

¹² <https://www.svd.se/a/5d10103e-df31-3d5e-978c-6cbc065a5969/varmlandskommun-vill-ha-tropiskt-paradis-for-1-miljard>

Hotellet ska ligga invid den lokala skidbacken och utöver det tropiska paradiset också inrymma bio, golfbana och kasino.

– Här ska du kunna få alla dina lustar tillfredsställda. Du kan vara i Brasilien på ena stället i hotellet och i Thailand på ett annat, säger Inge Stüffe.

Hotellet ska öppna 2010 och kosta cirka 1 miljard kronor. Hur kalaset ska betalas är till dags dato höljt i dunkel. Men Kils moderata kommunalråd Jan Wadell räknar med att hitta riskvilligt kapital.

– Det finns gott om pengar i omlopp. Det blir inga problem att hitta finansiärer, säger han till SVT Värmlandsnytt.”

Det blev inget av detta.

14.3 Fanerdun satsar på Kalmar 2008

I mars 2008 rapporterar Byggindustrin följande¹³:

”Kalmar goes global

Det kinesiska företaget Fanerdun sätter snurr på Snurrom utanför Kalmar. En 12 fotbollsplaner stor grossistmarknad för inköpare i hela Norra Europa ska göra Kalmar till en hot-spot och för traktens byggbolag väntas en rad en rad nya investeringar följa i dess spår. På så sätt väntas globaliseringen och ett kinesiskt företag lyfta en hel region.”

Planen var en miljard-investering som skulle ge 800 nya jobb.

SVT Småland skriver den 19 augusti 2006:

” Miljardsatsning på kinacenter i Kalmar

Kalmar ska bli centrum för kinesisk export till Europa. På lördagen blev det klart att det kinesiska företaget Fanerdun Group ska bygga ett utställningscentrum med plats för tusen kinesiska grossistföretagare som vill presentera sina produkter.

Förhoppningen är att satsningen ska ge 800 nya jobb till Kalmar.

– Det känns väldigt bra. I början av de här förhandlingarna trodde jag att det var ett aprilskämt, eftersom den här etableringen är så qigantisk, säger Johan Persson, kommunstyrelsens ordförande.

Vad betyder det här för Kalmar?

¹³ <https://www.byggindustrin.se/affarer/upphandling-och-kontrakt/kalmar-goes-global-10463/>

– Framför allt jättemycket mer jobb och större fokus på Kalmar. Vi kommer, om det här förverkligas, kraftigt utöka flygtrafiken till och från Kalmar, det är en enorm påverkan.”

Idag finns inga spår av Fanerdun.

14.4 Bodens kommun investerar i ett Stegra-projekt 2025

Den 21 oktober rapporterade SVT Norrbotten följande¹⁴:

”Svårt skuldsatt – men Bodens utvecklingschef tror på Stegra

Publicerad 21 oktober 2025

Nya bostäder, VA-system, gator och vägar – Bodens kommun har lånat stora summor för att vara redo för Stegras intåg.

– Vi tror fortsatt att det finns stora möjligheter för etableringen, säger Thomas Sundqvist.

Oron kring Stegras etablering av ett stålverk i Boden stiger. Enligt Financial Times har Stegra i dag haft ett krismöte med långivare och finansiärer.

– Hur man väljer att uttrycka sig får andra stå för. Att man haft olika typer av möten står klart, säger Bodens kommuns utvecklingschef Thomas Sundqvist.

Kommunen har gjort stora investeringar för att bereda marken för stålverksetableringen, i bostäder och infrastruktur. På åtta år har kommunens låneskuld ökat från 90 miljoner till 1,64 miljarder.”

Kommentar: Bodens kommuns invånarantal är cirka 28 000 personer. 1, 64 miljarder delat med invånarantalet ger resultatet 58 000 kronor i skuld!

¹⁴ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/norrbotten/svart-skuldsatt-men-bodens-utvecklingschef-tror-pa-stegra>

14.5 Nybro kommun och Nordbex AB 2024

Uppgifter på sajten allabolag.se¹⁵:

Bokslut och nyckeltal

Belopp i hela 1000

Den 18 april 2024 rapporterade SVT Småland följande¹⁶:

”Nya arbetstillfällen när Nybro gör miljardsatsning på energi

Nybro kommun får del av en miljardsatsning när företaget Nordbex under nästa år börjar bygga ett nytt kraftverk. Flera arbetstillfällen kommer att skapas och målet är att Nybro ska bli landets första koldioxidnegativa kommun.

– Det betyder väldigt mycket för Nybro. Det ger arbetstillfällen, tillväxt och även förhoppningsvis effekter på resten av vårt näringsliv, säger Christina Davidson (C) kommunalråd.

Byggnationen av det nya kraftverket inleds nästa år. Skogsavfall kommer omvandlas till gas som i sin tur driver motorer och producerar el. Koldioxiden samlas ihop och transporteras iväg för att till slut hamna långt ner i en berggrund.”

Kommentar: Ett nybildat företag med två personer anställda ska alltså göra en miljardinvestering i Nybro.

¹⁵ <https://www.allabolag.se/foretag/nordbex-ab/kista/f%C3%B6retagsutveckling/2KI0LENI5YEHU>

¹⁶ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/smaland/nya-arbetsstillfallen-nar-nybro-gor-miljardsatsning-pa-energi>

14.6 Kiruna -badhus 2025

Den 18 mars 2025 rapporterade SVT Norrbotten följande¹⁷:

”Badhuset i Kiruna blir ännu dyrare – notan nu 1,37 miljarder

Turerna kring badhuset i Kiruna har pågått i flera år. Det är fortfarande ofärdigt och nu behövs det mer pengar – igen. Det handlar om ytterligare 120 miljoner kronor.

SVT har tidigare berättat om badhusbygget som blivit en minst sagt kostsam historia. Initialt räknade kommunen med att det skulle kosta 550 miljoner men miljarden är spräckt sedan länge – och nu behövs det ytterligare 120 miljoner.”

Kommentar: Fanns det någon som tänkte på riskerna?

14.7 Häxpark 2.0 i Mönsterås kommun 2025?

Och nu vill alltså ett litet nystartat företag med 0 anställda investera många hundra miljoner i Mönsterås kommun!

Jag har ställt frågan om likheten med Häxpark 1.0 till såväl Anders Johansson som till Ålem Energi AB:s VD, Markus von Zweigbergk, men båda avstår från att svara.

14.8 Den röda tråden

Den gemensamma nämnaren är i flera av dessa fall är enorma belopp, små kommuner och avsaknaden av kunskaper om analys av affärsidé, livslängstänk och riskanalys.

Personligen tror jag inte att det är en slump att det är just små kommuner som blir lockade av enorma investeringar och då slutar tänka logiskt.

¹⁷ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/norrbotten/badhuset-i-kiruna-blir-annu-dyrare-notan-nu-137-miljarder>

15. Bilaga 2: Risker i Mönsterås kommuns hantering av denna fråga

15.1 Avsaknaden av Miljöpartistisk representation

Miljöpartiet har inte varit representerat i Mönsterås fullmäktige efter 2018. Därmed finns det inget parti som har miljön som profilfråga.

15.2 Centerpartiets inflytande i Mönsterås fullmäktige

Centerpartiets representation i Mönsterås fullmäktige består av 12 mandat.

Googles AI-svar ger följande information vilket är ytterst oroande:

”Centerpartiet anser att skogsägare ska ha större frihet, särskilt genom frivillighet vid skydd av skog och att äganderätten ska stärkas

. Partiet vill ha en politik baserad på "frihet under ansvar", med enkla men tydliga regler för att öka konkurrenskraften för gröna näringar genom regelförenklingar. Detta inkluderar att stärka skogsägarnas rätt att själva bestämma över avverkning och att skydda skog, samt att förenkla processen för att etablera nya skyddsvärda områden genom frivilliga överenskommelser och ersättningar.”

Att räkna med att Centerpartiets ledamöter kommer att sätta stopp för detta projekt är inte att räkna med.

15.3 Destruktivt kluster Centerpartiet – skogsägare – LRF – södra skogsägarna

”Av äganderätten följer förfoganderätten”

Landsbygdsminister Eskil Erlandsson, Centerpartiet

Ett obestriddigt faktum är att det finns ett destruktivt kluster i form av följande aktörer

- Centerpartiet
- Lokala skogsägare
- Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)
- Södra skogsägarna

Mönsterås kommunalråd Anders Johansson är centerpartist, skogsägare, medlem i LRF och torde sälja avverkad skog till Södra skogsägarna.

SVT Småland skriver den 11 oktober 2022 följande¹⁸:

¹⁸ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/smaland/monsteras-kommunalrad-utreds-efter-misstankar-om-jav>

”Kommunalråd utreds för jäv efter beslut som rör eget bolag

Mönsterås kommun skriver i ett pressmeddelande att kommunen valt att anlita ett externt revisionsföretag för att utreda om det var jäv när kommunalrådet Anders Johansson (C) deltog i vissa beslut som handlade om en den planerade biogasanläggningen i Grimhult.

Utredningen startar omgående och väntas vara klar i början av nästa år. Frågan om Anders Johanssons eventuella jävighet har enligt pressmeddelandet aktualiserats genom pressens granskning av hans politiska uppdrag parallellt med privat engagemang i företag inom lantbruk och biogas.”

Att räkna med att Anders Johansson kommer att sätta stopp för detta projekt är inte att räkna med.

Tilläggas kan att Mönsterås kommuns Bygg- och Miljöchef, Malin Engdahl, har ett förflutet i LRF. Beträffande Malin Engdahl, se avsnitt 15.4 om juridisk kompetens i Mönsterås kommun.

15.4 Juridisk kompetens i Mönsterås kommun

En skulle kunna tro att kommunstyrelsens presidium skulle känna till kommunallagens bestämmelser. Så är inte fallet.

I december 2024 skriver Barometern följande¹⁹:

”Hanterade förslag på fel sätt – får bakläxa av domstol

Kommunfullmäktiges presidium har inte rätt att avvisa medborgarförslag. Det slås fast i en dom där Mönsterås kommun får bakläxa.”

Det finns dessutom ytterligare fall där Mönsterås kommun förlorat fall i förvaltningsrätten.

Ett exempel till:

En skulle kunna tycka att Mönsterås kommuns Bygg- och miljöchef, Malin Engdahl, skulle känna till lagen om strandskydd. Så är inte fallet.

Den 6 februari 2025 gav Länsstyrelsen i Kalmar Malin Engdahl bakläxa²⁰ med anledning av hennes bisarra tolkning av strandskyddslagen.

Om Novar Sweden AB:s projekt ska kunna stoppas krävs det att dels blir en lokal opinion mot planerna men även att fullmäktigeledamöterna agerar kraftfull och använder lagens alla möjligheter att förhindra Novar Sweden AB:s planer.

¹⁹ <https://www.barometern.se/monsteras/hanterade-forslag-pa-fel-satt-far-baklaxa-av-domstol/>

²⁰ Se diarienummer 3973-2024.

15.5 Kompetens i analys av risker

Förutom nödvändigheten att bedöma helhetsbilden av detta projekt utifrån alla de aspekter som nämns i denna skrivelse så krävs det också ett kunnande i riskanalys, något som jag tror saknas i Mönsterås kommun.

En vanlig metod i riskanalyssammanhang är att använda *what-if-metoden*.

- Vad händer med växt- och djurlivet i området?
- Vad händer om kinesisk teknik stoppas?
- Vad händer om solcellsanläggningar stängs av centralt för att säkerställa nätstabiliteten?
- Vad händer om Novar Sweden AB går i konkurs?
- Vad påverkas de vattenhållande markerna?
- Hur påverkas förlusten av kolsänka?
- Vad händer om de privata återvinningsföretagen inte ser någon lönsamhet i sin verksamhet?
- Vad händer med kulturmiljön?
- Vad påverkas tillgången till rekreationsområden?
- Vad innebär begränsningen av allemansrätten?

I dessa frågor kan vi inte lita på det samrådsunderlag som kommer att tas fram. Mönsterås kommun måste ha en egen ståndpunkt i frågan. Afry's samrådsunderlag nämnt ovan är en partsinlägga och det framgår tydligt vem som bekostat arbetet. Kom ihåg att den som betalar notan bestämmer menyn.

En synnerligen blåögd formulering från Afry's samrådsunderlag:

"Efter avslutad drift avlägsnas solpanelerna och marken kommer att återställas till ursprungligt skick, så att marken går att använda på samma sätt som innan byggnationen av solparken."

En stilla undran: Och vem betalar för detta?